

**UCHWAŁA NR LVII/401/2023
RADY GMINY BESTWINA**

z dnia 29 maja 2023 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu
Opieki nad Zabytkami na lata 2018-2022 za okres od 2021-2022**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 40) oraz art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 840 ze zm)

**Rada Gminy Bestwina
uchwala:**

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Bestwina na lata 2018-2022 za okres od 2021-2022 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bestwina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

mgr Jerzy Stanclik

Załącznik do uchwały Nr LVII/401/2023
Rady Gminy Bestwina
z dnia 29 maja 2023 r.

**Sprawozdanie z Realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Bestwina
na lata 2018-2022**

Bestwina, maj 2023

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Bestwina za lata 2021-2022

Wstęp.....	3
Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami.....	3
Źródła.....	3
Realizacja	4
Podsumowanie	8

1. Wstęp

Gminny Program Opieki nad Zabytkami w Gminie Bestwina na lata 2018-2022 został przyjęty uchwałą nr II/17/2018 z dnia 13 grudnia 2018r., opublikowaną w dzienniku urzędowym Województwa Śląskiego. W programie określono kierunki i priorytety działań Gminy Bestwina, a także właścicieli, użytkowników oraz posiadaczy zabytków w zakresie ochrony zabytków.

Głównym celem przyjęcia programu dla Gminy Bestwina było wdrożenie planu ochrony zabytków, który miał wpłynąć na polepszenie stanu zabytków, a tym samym wzmocnić oddziaływanie na świadomość społeczną w zakresie zapobiegania degradacji zabytków.

Pierwsze sprawozdanie zostało przyjęte za okres od 15 grudnia 2018r. do 31.12.2020r. Niniejsze Sprawozdanie obejmuje realizację zadań, wyznaczonych celów zawartych w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Bestwina w okresie od 1 stycznia 2021r., do 31 grudnia 2022r.

2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2022r. poz. 840 ze zm.). Z realizacji programu Wójt sporządza co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia radzie gminy. Przyjęcie sprawozdania ma na celu przede wszystkim ocenę stanu aktualnych działań gminy, w sferze ochrony zabytków, dotychczasowej realizacji programu, a także pomoc w sformułowaniu efektywnych wniosków oraz realizacji w jak najwyższym stopniu założeń programu.

3. Źródła

Sprawozdanie sporządzono na podstawie danych i informacji uzyskanych ze źródeł:

- Gminnego Ośrodka Kultury w Bestwinie,
- komórki Gminnego Ośrodka Kultury w Bestwinie zajmującej się ochroną

zabytków,

- Referatu Służb Technicznych i Obsługi Techniczno – Gospodarczej

Urzędu Gminy,

Jednostki:

- Muzeum im. ks. Zygmunta Bubaka w Bestwinie,

- archiwum Magazynu Gminnego Gminy Bestwina.

4. Realizacja

Zebrane dane zostały zaprezentowane w kolejności odpowiadającej priorytetom i kierunkom ujętym w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Bestwina na lata 2018-2022.

Priorytet I: Lokalne dziedzictwo kulturowe, ochrona oraz administracja

Kierunek działań: Przeciwdziałanie i zapobieganie degradacji oraz dewastacji gminnych zabytków. Systematyczne działania w celu rewitalizacji i konserwacji gminnych zabytków

- I. Renowacja i konserwacja kapliczki przydrożnej „Figura Chrystusa na postumencie” w Kaniowie z 1814 roku. Całość zadania to kwota 36 000,00 zł brutto pokrytego w całości ze środków własnych. Termin finalizacji prac to pierwsza połowa 2021 roku.
- II. Renowacja Kapliczki przydrożnej Krzyż Męki Pańskiej przy zbiegu ulic Witosa i Młyńskiej w Bestwinie. Całość zadania to kwota 58 700,00 zł brutto pokrytego w całości ze środków własnych. Termin finalizacji prac to grudzień 2021r.
- III. Kapliczka Michała Archaniola w Bestwinie. Całość zadania to kwota 58 500,00 zł brutto, pokrytego w całości ze środków własnych. Termin finalizacji prac to grudzień 2022r.
- IV. Konserwacja zdemolowanego krzyża przydrożnego w Janowicach przy ul. Janowickiej 344. Termin finalizacji prac to wrzesień 2021r.
- V. Renowacja elewacji XIX – wiecznego budynku Muzeum Regionalnego im. ks. Zygmunta Bubaka w Bestwinie jako wyraz troski o materialne dziedzictwo historyczno – kulturowe gminy Bestwina”. W Muzeum zrealizowano projekt unijny z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW na lata 2014-2020). W ramach zadania wykonano

rewitalizację elewację polegającej na wymianie odparzonych tynków, uzupełnieniu sztukaterii, malowaniu fasady oraz wymianie części stolarki okiennej, wymianie rynien, naprawie kominów, wymianie drzwi wejściowych oraz na przebudowie wejścia i wyjścia na tereny wokół obiektu. Całkowity koszt inwestycji to 144 200 zł., poziom dofinansowania – 40%, beneficjentem jest Gminny Ośrodek Kultury w Bestwinie.

- VI. Dotacja w 2021 r na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków tj. parafii rzymskokatolickiej p.w. Wniebowzięcia NMP z siedzibą w Bestwinie w wysokości 100 000,00zł brutto na wykonanie konserwacji złoceń na sklepieniu prezbiterium i absydy kościoła p.w. Wniebowzięcia NMP w Bestwinie. Dotacja przyznana przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach.
- VII. Dotacja w 2021 r. na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków tj. parafii rzymskokatolickiej p.w. Wniebowzięcia NMP z siedzibą w Bestwinie w wysokości 50 000,00zł przyznana z budżetu Województwa Śląskiego na zadanie pn. „Prace konserwatorskie w prezbiterium kościoła p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Bestwinie, kontynuacja prac – konserwacja i rekonstrukcja złoceń na sklepieniu”.
- VIII. Dotacja Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Kulturowego w roku 2022r. parafii rzymskokatolickiej p.w. Wniebowzięcia NMP z siedzibą w Bestwinie w wysokości 114 000,00zł przeznaczonej na pokrycie kosztów zadania pn. „Bestwina kościół pw. Wniebowzięcia NMP (XVI w.): konserwacja tynków i polichromii w prezbiterium – kontynuacja”.
- IX. Dotacja w 2022 r na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków tj. parafii rzymskokatolickiej p.w. Wniebowzięcia NMP z siedzibą w Bestwinie w wysokości 65 000,00 zł przyznana z budżetu Województwa Śląskiego na zadanie pn. „Prace konserwatorskie w kościele p.w. Wniebowzięcia N.M.P. w Bestwinie, kontynuacja prac – odtworzenia wyglądu ściany tęczowej”.
- X. Odbiór prac w kościele NMP w Bestwinie konserwatorskich polichromii ściany tęczowej od strony prezbiterium (fragment przedstawienia Matki Bożej z Dzieciątkiem wręczających różańce św. Dominikowi i św. Katarzynie Sieneńskiej) oraz polichromii łuku tęczowego z przedstawieniami czterech

ewangelistów oraz św. Barbary. Powyższe prace zostały sfinansowane przez Parafię WNP w Bestwieniu przy dofinansowaniu Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Polichromia w prezbiterium kościoła pw. Wniebowzięcia NMP w Bestwieniu została wpisana do rejestru zabytków województwa śląskiego pod pozycją B/372/2018.

Priorytet II: Ochrona, Dokumentacja Lokalnego Dziedzictwa

Kierunek działań: Ochrona lokalnego dziedzictwa

- I. W trakcie obowiązywania programu (od przyjęcia pierwszego sprawozdania) przyjęto nowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący swymi zapisami ochronę zabytków poprzez:
  - a) Uchwałę Nr XXX/216/2021 Rady Gminy Bestwina z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Bestwina dla sołectwa Bestwinka – Etap 2 (Dz. Urz. z 2021 r. poz. 2292);
  - b) Uchwałę Nr XXXIII/245/2021 Rady Gminy Bestwina z dnia 5 lipca 2021 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Bestwina dla sołectwa Janowice – Etap 2 (Dz. Urz. z 2021 r. poz. 4879);
  - c) Uchwałę Nr XXXIII/244/2021 Rady Gminy Bestwina z dnia 5 lipca 2021 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Bestwina dla sołectwa Bestwina – Etap 3 (Dz. Urz. z 2021 r. poz. 4878);
- II. W gminie Bestwina prowadzony jest również coroczny monit zabytków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków w celu przede wszystkim jej aktualizacji.

Priorytet III: Budowanie oraz wzmacnianie krajobrazu kulturowego.

Stały nadzór nad lokalnym zasobem zabytków.

Kierunek działań: Nowe otwarcie w dostępie do informacji o lokalnym dziedzictwie gminy Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym

- I. „Ocalić od zapomnienia”, to nowość wydawnicza w gminie Bestwina. Książka autorstwa Grzegorza Bobonia oraz Sławomira Ślósarczyka licząca 124 strony, to próba przedstawienia wybranych elementów tradycyjnej kultury ludowej, takich jak opis tradycyjnego stroju bestwińskiego, miejscowej gwary, instrumentów i muzyki ludowej. Znaczącą jej część zajmuje próba

monograficznego przedstawienia historii Regionalnego Zespołu Pieśni i Tańca „Bestwina” od początku jego powstania do czasów współczesnych, zobrazowana archiwalnymi dokumentami oraz zdjęciami. Jak podkreślają we wstępie autorzy: *pozycja ta z jednej strony skierowana jest do mieszkańców naszej Gminy (i nie tylko), dla których tradycja stanowi wartość nadrzędną, a z drugiej strony do tych, którzy do tej pory nie przyznawali się do związków ze wsią, często nie utożsamiali się z ludowością, z którą kiedyś mogli mieć wiele wspólnego. Może dzięki niej ludowość nie będzie dla nich czymś wstydliwym, a stanie się powodem do dumy – skąd pochodzę i jak bogate tradycje odziedziczyłem po przodkach.* Data publikacji – wrzesień 2021r.

- II. „Przewodnik po gminie Bestwina” to pozycja zrealizowana pod kierownictwem p. Magdaleny Jasińskiej, wykonana przez zespół uczniów i nauczycieli z Kaniowa i Bestwiny prezentujący i promujący charakterystyczne miejsca – w tym zabytki Gminy Bestwina. Projekt dofinansowanym w konkursie grantowym „Edukacja – inspiracja” organizowanym przez fundację „Szkoła z klasą”. Projekt został poza tym dofinansowany środkami z Urzędu Gminy Bestwina. Publikacja przewodnika – 1 października 2021r.
- III. Przygotowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przewodnik pt. „Zwiedzaj Polskę. Szlakiem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego”. Publikacja została zrealizowana m.in. przy współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Bestwinie oraz Stowarzyszeniem Wędkarskim „Kaniowski Karp Królewski” z Kaniowa. Publikacja podkreśla także interesujące walory Gminy Bestwina w tym (Rybackówkę w Kaniowie oraz odnoszący się również do zabytków – Park Miniatur w Bestwinie).
- IV. Wystawa „Ks. Zygmunt Bubak i jego droga”. Wystawa poświęcona życiu patrona muzeum w Bestwinie, a także autora monografii „Bestwina z dziejów wsi z pogranicza śląsko – krakowskiego”. Okres wystawy – marzec-kwiecień 2022r.

5.Podsumowanie

Gmina Bestwina w zakresie realizacji zadań dotyczących ochrony zabytków współpracuje i wypełnia swoje zadania przy pomocy Gminnego Ośrodka Kultury w tym Muzeum im. Z.Bubaka, a także jednostek oświatowych oraz biblioteki. Okres

sprawozdawczy przypada na lata 2021-2022r., a więc częściowo na czas wzmożonej pandemii.

Pomimo powyższych okoliczności, których nie można było przewidzieć w momencie przyjmowania programu, Gmina Bestwina zrealizowała w zdecydowanej większości przyjęte założenia w zakresie ochrony zabytków.

Wciąż na rewitalizację i odnowienie czekają kolejne obiekty, w tym zwłaszcza obiekty małej architektury, a dotychczasowe działania w tym zakresie winny być kontynuowane. Ponownie wspomnieć należy, że w trakcie obowiązywania programu z gminnej ewidencji usunięto dwie karty adresowe: nr 45 budynku mieszkalno-gospodarczego przy ul. Janowickiej 151 w Janowicach oraz budynku mieszkalnego przy ul. Pszczelarskiej 22 w Janowicach.